

Suvestinė redakcija nuo 2019-05-01 iki 2020-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2000, Nr. [75-2273](#), i. k. 1001010ISTAI-1906

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
POLIGRAFO NAUDOJIMO
ĮSTATYMAS**

2000 m. rugpjūčio 29 d. Nr. VIII-1906
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato poligrafo naudojimo tvarką, tyrimo poligrafu subjektų, specialistų bei asmenų, kurie tiriami poligrafu, teises ir pareigas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Poligrafas** – teisės aktuose nustatytus įrenginių elektromagnetinio suderinamumo ir elektrotechninių gaminių saugos reikalavimus atitinkantis prietaisas, fiksuojantis asmens kvėpavimo, kraujotakos, odos elektrinio aktyvumo ir kitus fiziologinius pokyčius, atsirandančius asmens organizme tyrimo šiuo prietaisu metu ir kuriais grindžiamas šiuo prietaisu tiriamo asmens teiginių vertinimas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

2. **Tyrimas poligrafu** – (toliau – tyrimas) kompleksinis psichofiziologinis tyrimas, skirtas asmens teiginių teisingumui įvertinti, naudojant poligrafą.

3. **Tyrimo specialistas** – asmuo, atitinkantis šio įstatymo keliamus reikalavimus ir šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka atliekantis tyrimus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

4. **Tyrimo subjektai** – valstybės institucijos, pagal šį įstatymą įgaliotos atlikti tyrimą poligrafu.

5. *Neteko galios nuo 2016-10-01*

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XII-2377](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14737

3 straipsnis. Tyrimo subjektų veiklos teisiniai pagrindai

1. Tyrimo subjektai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, kitais Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais bei kitais teisės aktais.

2. Tyrimas poligrafu draudžiamas, išskyrus šiame įstatyme numatytiems tyrimo subjektams.

4 straipsnis. Tyrimo subjektai ir objektai

1. Tyrimo subjektai yra šios valstybės institucijos:

- 1) Vidaus reikalų ministerijos įgaliotos institucijos;
- 2) krašto apsaugos sistemoje – Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos;
- 3) Valstybės saugumo departamentas;
- 4) Finansų ministerijos įgaliota institucija;
- 5) Specialiųjų tyrimų tarnyba.

2. Šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais tyrimo subjektai tiria poligrafu tuos asmenis, kurių veikla yra susijusi su įslaptintos informacijos naudojimu, apsauga ar susipažinimu su ja:

- 1) atitinkamos institucijos valstybės tarnautojus, darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, pareigūnus ir karius, asmenis, atrinktus tarnybai ar darbui šiose institucijose, taip pat kriminalinės žvalgybos slaptuosius dalyvius ir žvalgybos slaptuosius bendradarbius;
- 2) valstybės tarnautojus, darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, pareigūnus ir karius, asmenis, atrinktus valstybės tarnybai ar darbui, taip pat kriminalinės žvalgybos slaptuosius dalyvius, jeigu to prašo kitos Lietuvos Respublikos valstybės institucijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

5 straipsnis. Tyrimo tikslas ir atvejai

1. Tyrimo tikslas – patikrinti šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų ir jų suteiktos arba atitinkamų valstybės institucijų surinktos informacijos, susijusios su šiame straipsnyje nurodytais asmenimis ir jų aplinka, patikimumą.

2. Asmenys, nurodyti šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, gali būti tiriami šiais atvejais:

1) sprendžiant klausimą dėl leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija išdavimo ar panaikinimo, kai yra pagrindas manyti, kad asmuo nuspėdė arba pateikė melagingus biografinius faktus ar kitus duomenis apie save ir savo aplinką;

2) vykdant kontržvalgybą;

3) vertinant kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių ir (ar) jų pateiktos informacijos patikimumą;

4) vertinant pareigūnų, vykdančių saugomų asmenų apsaugos užtikrinimo funkcijas, patikimumą, taip pat vertinant, ar nėra priežasčių, dėl kurių galėtų kilti grėsmė saugomų asmenų saugumui;

5) tiriant nusikalstamas veikas ir vykdant jų prevenciją, tiriant kitus teisės pažeidimus, jeigu šios veikos ir kiti pažeidimai yra susiję su nustatytos darbo, susipažinimo su įslaptinta informacija ar tokios informacijos naudojimo bei saugojimo tvarkos pažeidimu;

6) kai yra pagrindas manyti, kad asmeniui daromas neteisėtas poveikis, turintis reikšmės nustatytai susipažinimo, darbo su įslaptinta informacija tvarkai, tokios informacijos naudojimui bei saugojimui;

7) asmeniui pateikus prašymą atlikti pakartotinį tyrimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

6 straipsnis. Tyrimo apribojimai

1. Tyrimas neatliekamas arba atidedamas, jeigu:

1) asmuo yra neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų arba vartojęs medikamentus, galinčius turėti įtakos tyrimui;

2) asmuo turi psichikos ir elgesio sutrikimų arba dėl patologinės būsenos negali suprasti savo veiksmų esmės ar jų valdyti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1918](#), 2019-01-11, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00851

3) asmuo yra laikinai nedarbingas dėl sveikatos būklės;

4) nustatoma, kad tiriamojo asmens psichinė, psichologinė, fiziologinė ar fizinė būklė trukdys kokybiškai atlikti tyrimą.

2. Tiriamojo asmens būklę įvertina asmuo, atliekantis tyrimą, o prirėikus – ir sveikatos priežiūros specialistas.

7 straipsnis. Tyrimo atlikimo tvarka

1. Sprendimą dėl tyrimo atlikimo, atsižvelgdamas į šio įstatymo 5 straipsnyje nustatytus tyrimo tikslą ir atvejus, priima tyrimo subjekto vadovas. Sprendime atlikti tyrimą nurodoma: asmens, kuriam skiriamas tyrimas, vardas, pavardė, tyrimo tikslas ir pagrindas (šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytas atvejis). Tyrimo specialistas arba kitas tyrimo subjekto vadovo įgaliotas asmuo su sprendimu atlikti tyrimą asmenį, kuriam skiriamas tyrimas, supažindina pasirašytinai ir kartu paskiria tyrimo laiką ir vietą.

2. Prašymą atlikti tyrimą šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytiems asmenims ir medžiagą apie tiriamą asmenį tyrimo subjekto vadovui pateikia valstybės institucijos, kurioje tarnauja, dirba ar yra atrinktas tarnauti, dirbti tiriamasis asmuo, vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Tyrimo subjekto vadovas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo atlikti tyrimą gavimo dienos jį išnagrinėja ir apie priimtą sprendimą raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį. Priėmus sprendimą tyrimo neatlikti, nurodomos motyvuotos tokio sprendimo priežastys.

3. Tyrimas atliekamas ne anksčiau kaip po 2 darbo dienų nuo asmens, kuriam jis skiriamas, supažindinimo su sprendimu atlikti tyrimą dienos, o tiriamojo asmens sutikimu tyrimas gali būti atliekamas nedelsiant.

4. Išvada apie poligrafu tirtą šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą asmenį pateikiama prašymą atlikti tyrimą pateikusiam asmeniui.

5. Asmens tyrimas atliekamas, jeigu tiriamasis asmuo sutinka raštu.

6. Galimų taikyti tyrimo metodikų kriterijus, jų sąrašą ir tyrimo atlikimo taisykles nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

7. Tyrimo metu taikytinas tyrimo metodikas iš šio straipsnio 6 dalyje nurodyto sąrašo pasirenka tyrimą atliekantis tyrimo specialistas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

8 straipsnis. Tyrimo specialisto teisinis statusas

1. Tyrimo specialistas turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) būti Lietuvos Respublikos pilietis;
- 2) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą;
- 3) turėti kvalifikaciją patvirtinantį dokumentą, kad yra išklauses ne mažiau kaip 400 val. trukmės, įskaitant atliktų praktinių užsiėmimų trukmę, vientisus specializuotus tyrimo poligrafu kursus Europos Sąjungos arba Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybių narių mokymo institucijose;

TAR pastaba. Tyrimo specialistai, neatitinkantys įstatymo (Nr. XII-1561) 5 straipsnio 1 dalyje išdėstytame Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyto reikalavimo, privalo iki 2016 m. sausio 1 d. įgyti atitinkamą kvalifikaciją.

- 4) turėti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2377](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14737

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

2. Tyrimo specialistas privalo:

- 1) nešališkai atlikti tarnybos pareigas;
- 2) gerbti tiriamo asmens teises, laisves ir orumą;
- 3) laikytis tarnybinės etikos;
- 4) laikytis nustatytos darbo su poligrafu tvarkos;
- 5) tyrimo metu naudoti stebėjimo, garso ir (ar) vaizdo įrašymo aparatūrą;
- 6) saugoti informaciją, sudarančią valstybės ar tarnybos paslaptį;
- 7) išvadą apie tiriamą asmenį pagrįsti tik tyrimo metu gautais duomenimis;

- 8) asmenį, kuriam bus atliekamas tyrimas, informuoti apie tyrimo tvarką.
3. Tyrimo specialistas turi teisę:
- 1) iki numatyto tyrimo pradžios gauti visą reikiamą informaciją apie tiriamąjį asmenį;
 - 2) atsisakyti atlikti tyrimą, jei turi pagrindo manyti, jog negalės duoti nešališkos išvados, arba esant bent vienam iš šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų;
 - 3) nutraukti tyrimą, jei tiriamojo asmens psichinė, psichologinė ar fizinė būklė trukdo kokybiškai jį atlikti.
4. Šio straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytais atvejais tyrimo specialistas apie tyrimo nutraukimą, nurodydamas priežastis, nedelsdamas raštu praneša tyrimo subjekto vadovui, kuris priima sprendimą pakartoti tyrimą arba jį nutraukti. Tyrimo subjekto vadovo sprendimas pakartoti tyrimą dėl šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytų asmenų arba jį nutraukti turi būti suderintas su prašymą atlikti tyrimą pateikusių asmeniu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

5. Tyrimo specialistas, surašęs melagingą tyrimo išvadą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

9 straipsnis. Poligrafu tiriamo asmens teisės

1. Poligrafu tiriamas asmuo turi teisę:
- 1) bet kuriuo tyrimo metu atsisakyti tęsti tyrimą arba padaryti pertrauką;
 - 2) žinoti, kad tyrimą fiksuoja stebėjimo, garso ir (ar) vaizdo įrašymo aparatūra;
 - 3) susipažinti su tyrimo eiga, naudojama įranga ir tyrimo tvarka;
 - 4) sužinoti galutinę tyrimo išvadą.
2. Asmuo, kuris buvo tiriamas poligrafu, per vieną mėnesį po susipažinimo su galutine tyrimo išvada gali kreiptis į kitą tyrimo subjektą, prašydamas atlikti pakartotinį tyrimą. Galutinį sprendimą dėl tokio prašymo priima tyrimo subjekto, kuriam buvo pateiktas prašymas atlikti pakartotinį tyrimą, vadovas.

10 straipsnis. Tyrimo ar jo atsisakymo pasekmės

Tyrimo išvada yra naudojama kaip papildoma informacija, apibūdinanti tiriamą asmenį ir jo aplinką. Jeigu asmens tyrimo išvada yra neigiama, taip pat asmeniui atsisakius tirtis poligrafu, atsižvelgiant į visą turimą informaciją apie tiriamą asmenį ir jo aplinką, jam leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija neišduodamas ar turėtas panaikinamas Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2377](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14737

11 straipsnis. Tyrimo metu gautos informacijos panaudojimas ir apsauga

1. Informaciją, gautą tiriant poligrafu, draudžiama naudoti ne tais tikslais, kuriuos buvo norima pasiekti, išskyrus atvejus, kai gaunama informacija apie pasikėsinimą padaryti, rengiamą ar padarytą nusikaltimą.
2. Tyrimo subjekto vadovas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka privalo užtikrinti valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apsaugą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

3. Tyrimo metu padaryti garso ir (ar) vaizdo įrašai saugomi Valstybės ir tarnybos paslaptį įstatymo nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. lapkričio 1 d.

13 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė iki 2000 m. lapkričio 1 d. patvirtina teisės aktus, reikalingus šiam įstatymui įgyvendinti.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2257](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. 122-6116 (2012-10-20), i. k. 1121010ISTA0XI-2257

Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo 5 straipsnio pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1561](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-08, i. k. 2015-05373

Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo Nr. VIII-1906 2, 4, 5, 7, 8 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2377](#), 2016-05-19, paskelbta TAR 2016-06-02, i. k. 2016-14737

Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo Nr. VIII-1906 2, 8 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1918](#), 2019-01-11, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00851

Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo Nr. VIII-1906 6 straipsnio pakeitimo įstatymas